СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 299. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 26-го грудня 1939. No. 299. Jersey City, N. J., Tuesday, December 26, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БУДОВА НОВИХ ШПИТАЛІВ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт заявив, що федеральний уряд виробив плян будови 50 шпиталів по ріжних убогих місцевостях, які на будову шпиталю не годні здобутись. Цей плян піде до одобрення конґресу на наступній сесії. Гроші на будову тих шпиталів дасть держава, а будовою будуть займатись робітники „Доблю Пі Ей". Цих 50 шпиталів, це тільки початок. За ними піде більше. Зате Рузвелт відкинув законопроєкт Ваґнера, що відноситься до державної опіки над здоровлям людей.

НЕДОБІР НА НАСТУПНИЙ РІК.

ВАШИНҐТОН. — В офіційних колах говорять, що президент Рузвелт уже погодився з тим, що наступного року буде три біліони недобору. Президент зпочатку бажав, щоб той недобір виносив тільки два біліони. Та це неможливо. Всі федеральні приходи будуть виносити шість біліонів і 300 міліонів долярів, а розходи девять біліонів і 250 міліонів долярів. Недобір може зменшитись лише тоді, коли конґрес наложить нові податки на людей та збільшить приходи.

БУДОВА ВЕЛИЧЕЗНИХ БОЙОВИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий підкомітет у справах маринарки розглядає тепер проєкт будови таких величезних бойових кораблів, про які світ досі не чув. Ті кораблі малиб виносити 65 тисяч тон поємности і мати на собі 24 гармати по 20 цалів у дулах. Вони булиб майже два рази такі великі, як дотепер найбільші кораблі. Та деякі конґресмени не обмежуються і на тім, та хотілиб, щоб Америка зачала будувати воєнні кораблі 80 тон поємности. Побудувавши кілька таких плаваючих твердинь, Америка булаб уцілості безпечна по обох боках, говорять прихильники того пляну. В чужих військових колах, головно англійських, зпиводу того висказують критичні заввагм, та кажуть, що будова таких величезних кораблів не є практична. Краще будувати більше воєнних кораблів, але менших, говорять англійці.

ВЕЛИКІ КОМПАНІЇ ПІД ЗАКИДОМ „МОНОПОЛЮ".

ДІТРОЙТ. — Спеціяльна лава присяглих узнала три найбільші того роду американські компанії, Дженерал Електрик, Вестінґгавз і Ґрейбар, що виробляють і продають електричні вироби є винуваті змови накладати одну ціну на свої товари. Така змова є заборонена законом Шермана.

ФІНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — До Америки прибув фінський ґенерал Віліо Ненонен у цілі закупна зброї й амуніції. Він сказав, що надії Фінляндії скупчені на Америці. Тут Фінляндія надіється купувати амуніцію, головно до гарматніх стрілен, щоб виграти війну з Советами. Ненонен, розказуючи про справність совєтської армії і її проводу, сміявся з неї. Одначе він застеріґався, що небезпека для Фінляндії всетаки велика, бо Совети мають величезні резерви в людях, якими вони нещадно шафують. З весною Совети певно зачнуть іще раз на широку скалю офензиву, щоб залити Фінляндію масами свого війська. Фіни зможуть опертись тому, говорив він, бо мають знамениту армію і провід, але конче їм треба амуніції подостатком. А тої амуніції Европа тепер не може дати, бо сама у війні. Зновуж Швеція гарячково сама приготовляється до війни, внаслідок загрози з боку Советів.

АНГЛІЙСЬКА ҐАЗЕТА ХВАЛИТЬ НІМЕЦЬКОГО КАПІТАНА.

МОНТЕВІДЕО. — Місцева англійська ґазета написала теплу статтю про німецького капітана Лянгсдорфа, що відібрав собі життя. Вона хвалила його відвагу і його людяність. Хоч він затоплював на морі англійські кораблі, то щадив життя людей, брав їх на палубу свого корабля і поводився з ними дуже по приятельськи.

ХОЧУТЬ, ЩОБ РУЗВЕЛТ ПОСЕРЕДНИЧИВ У МИРІ.

НЮ ЙОРК. — Десять нюйорських пацифістичних груп звернулися до президента Рузвелта з проханням, щоб він з нагоди Різдва Христового звернувся ще раз до воюючих країв з пропозицією заперестати війну і приступити до мирових переговорів.

ЗАКИД У СТОРОНУ „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

ГАРИСБУРҐ (Пенсилвенія). — Губернатор Джеймс вислав до головного директора „Доблю Пі Ей", Герінґтона, другого листа, докоряючи йому, що „Доблю Пі Ей" зменшуючи число своїх робітників, чомусь те зменшення примінює головно до тих стейтів, у яких є республиканська стейтова адміністрація.

СТЕЖНИЙ ЛИСТ У КОЛІРАХ

Поліційний департамент стейту Індіяна видав перші в світі стежні листи в колірах. Каже він, що новина не має настільки на цілі збільшити подібність образу шуканої людини, скільки звертати краще увагу людей на такі оголошення.

НІМЕЦЬКА ФЛЬОТА НА МОРІ

ПАРИЖ. — Подають, що майже вся німецька фльота, що була в німецьких пристанях, виплила на море. З того заключають, що можна надіятись на Північному морі як не морської битви, то ріжних інших несподіванок. Битва, кажуть знавці, неправдоподібна, бо німецька фльота заслаба, щоб могла мірятися з англійською. Вона далеко слабша від тої фльоти, якою німці розпоряджали минулої світової війни. Головну шкоду завдають німці англійським кораблям при помочі субмарин і літаків.

БЛИЗНЯТА, І ТО ЩЕ ЯКІ

Пані Марія Келі, 32-літня жінка трокового шофера в Бостоні, вродила двох хлопців, з котрих один важить 9 фунтів 13 унцій, другий 8 фунтів 14 унцій, себто разом майже 19 фунтів.

ЩЕ ОДИН СПОСІБ БОРОТЬБИ ПРОТИ ПІСТРЯКА

На конґресі Американського Фізичного Союзу, що відбувався в Берклі, Каліфорнія, прочитано реферат про можливість примінювання хемічного способу розбивання атомів для ліквідування небезпечної недуги пістряка.

СТО ПОРІД КАКТУСА

В стейті Арізона начисляють, природники сто пород ростини кактуса.

Ця колюча ростина росте в пустині й мала би велике значіння для заходження пустині, якби не мала таких колючок. Через те й природники стараються виплекати штучно кактус без колючок.

ЗГИНУВ ПРИ СТАВЛЕННІ СВЯТОЧНИХ ПРИКРАС

Н. Г. Шепард з Пієр, Савт Дакота, дістав у своїм житті багато відзнак за свої світляні декорації надворі, зпиводу Різдва. Займався він тим і тепер, не зважаючи на те, що йому вже минуло 70 літ. Виліз він на дах одного високого будинку і там почав уставляти Св. Николая на санках, запряжених ренами. Підчас праці поховзнувся на даху й упав на землю. Незадовго потім помер від покалічень.

НЕБУВАЛА ЦИТРИНА

Чарлз Бер виплекав коло Сієтлу, Вашинґтон, цитрину, що має в обемі 16 цалів. Фармери заціказилися можливостями торговельного виникання цеї новини.

ЗГИНУЛА ЧЕРЕЗ СМЕРТЬ ШОФЕРА

Пані Кора Дерене, багата 81-літня вдовиця з Пелгем Менор, Ню Йорк, згинула в автомобільним випадку, коли її лімузина віхала з цілим розгоном на дерево, як її шофер помер від удару серця при кермовім колесі. Її дочка вийшла з випадку з поважними покаліченнями.

ВІДКРИЛИ ВАГУ СОЇ

Німецький уряд, як доносить „Дойтше Альґемайне Цайтунґ", рішився давати жовнірам більше сої. Хеміки відкрили, що ця порода фасолі має в собі половину тих найголовніших вітамін, які має товщ шинки і яйця. Уряд зарядив давати екстракти з сої до ячменю, макаронів, муки й інших засобів поживи.

ЗУБИ ЙОГО ЗРАДИЛИ

До одної крамниці в Плезентвил, Ню Йорк, закрався нічний злодій і вкрав з каси готівкою 4 долярі. Власник крамниці доглянув на одному куску сира сліди укусення й догадався, що це певно злодій укусив сира підчас крадіжу. Поліція зробила з цього укусення відтиск і по ньому дійшла до 19-літнього хлопця Ричарда Робинсона, котрий уже сидів у домі поправи й вийшов з нього під умовою доброї поведінки. Як йому доказали, що його зуби пасують до відливу укушеного сира, Робинсон признався до вломy.

ПОВІРИЛА СУДДІ

Суддя в Форт Ворт, Тексас, дістав від одної жінки підписаний нею, але не виповнений щодо суми чек, а з ним лист, котрому посилаюча пояснює, що вона хоче заплатити чеком кару за нарушення закону про автову їзду. „Я не знаю, скільки буде виносити кара", писала вона, „прошу виповнити суму". Суддя виповнив чек на $10 і сказав, що він нікому не повірив би так зо своїм чеком.

ВТОПИВСЯ ПЕТРО РОМАНЮК

Совгаючись на річці Вермільо, 15-літний Петро Романюк з Веґревил упав під лід і втонув. Евгена Лемішку, під яким теж заломився тонкий лід, вирятувано.

ТАКОЖ СВОЄРІДНА КУЛЬТУРА

В Квебеку відбулися вибори, а кампанія тих виборів була, як на канадійські обставини, дуже гаряча й часом переходила норми культурних засад. Але випадок, про який пишемо нижче, то таки справді не личить культурним людям.

У понеділок перед виборами візник трока віз на почту 10,000 копій квебекської ґазети „Ле Канада". Його переймив десяток невідомих людей і присилував поїхати на міст. Коли опинилися на мості, ті люди поскидали ввесь ладунок у ріку. Зробивши це „хороше" діло, напасники повтікали.

ЧИ НЕ САБОТАЖ

БЕРЛІН. — Німеччина була завжди відома з того, що там залізниці знаменито функціонували, і хоч був великий залізничий рух, нещасливих випадків було розмірно дуже мало. Тому тепер так впадає в очі, що від початку вибуху нової світової війни згинуло на залізницях від ріжних катастроф 238 осіб. В останнім зударі двох посішних поїздів згинули 132 особи, а 109 осіб було ранених.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОТИЛЕТНИЧИЙ ВІДДІЛ.

СОВЄТИ ПРОГРАЮТЬ НА ЦІЛОМУ ФРОНТІ

МОСКВА. — Що не вписувалаб советська преса про події на советсько-фінськім фронті, й чого не збувалаб мовчанкою, загальне переконання є таке, що не є добре з війною з Фінляндією. Правда, воєнні комунікати подають, що Совети втратили у тій війні 1,823 убитих і 7,000 ранених, та ті, що визнаються на тому, що діється, нараховують советські втрати в убитих і ранених на яких 50,000. У всякому випадку не менше 30,000. Як на короткий час війни і те, що фіни оминають великих битв, втрати важкі.

Шпиталі в Ленінґраді завалені.

Про значні воєнні втрати може посвідчити те, що всі шпиталі в Ленінґраді завалені раненими та що кожного дня надходять поїзди з новими раненими, яких нема вже де примістити. І тому забирають на це школи й інші будинки. В Ленінґраді настала теж велика дороженча. І є брак споживчих артикулів.

Недомамагає державний апарат.

Американський кореспондент, який пише про ці речі, зазначує, що советський жовнір не є злий. Він беться хоробро. Але з цього мало пожитку, бо постачання недомагає. Армія не дістає на час муніції й поживи. Транспорт неналагоджений. Жовніри зле одягнуті. Тисячі неспосібні до війни, бо мають переморожені руки і ноги. Це повторюється кожного дня і з кожним днем армія стає щораз більш нездатною. Її посилення новими жовнірами нічого не вдіє. Виходить, що Совети мусять погодитися з невдачею і ждати на весну. Принаймні така є тепер ситуація.

„Народний" уряд без народу.

Москва особливо незадоволена з того, що за наставленням нею „народним" урядом не йде фінський нарід. Вона числила на вибух революції в Фінляндії, бо таке приобіцяли їй її агенти.

ПОЛЬЩА НЕ ВИЗНАСТЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ПЕРЕМІН.

ПАРИЖ. — Новий польський уряд видав розпорядок, яким уневажнює всі земельні переміни, що заходять на тих землях, які були давніше під Польщею, а тепер є під окупаціями Росії й Німеччини. Розпорядок звернений в першу чергу проти надавання польської землі німецьким іміґрантам, що їх спроваджує націстична влада з балтійських держав. Тим розпорядком хоче цей польський уряд рятувати ще маєтки тих, що вивтікали з Польщі. В розпорядку кажеться, що польські громадяни, які беруть участь у таких земельних перемінах, будуть за те відповідати перед судом, а також будуть наражені на конфіскату майна і вязничну кару до 10 років. Розпорядок має бути осторогою для німців і поляків, щоб не торгували нерухомостями. Польський уряд заповідає, що не визнасть також націстичних конфіскат майна жидам, наскільки це відноситься до земель давньої Польщі.

ЖИЮТЬ ЗГІДНО З НІМЕЦЬКИМ ДИКТАТОМ.

ВАРШАВА. — Вище сказане має відповідати тому, що думають поляки про своє життя в Варшаві. Кажуть, що з давнього веселого й безжурного міста нічого не осталось. Всюди видно нужду і пригноблення. Все життя є точно урегульоване, як у годиннику, очевидно націстично-німецьким.

ПОДІЛЯТЬ ПОЛЬЩУ НА РІЖНІ ТЕРИТОРІЇ.

ПАРИЖ. — Польська інформаційна служба подає, що Німеччина задумує зігнати всіх жидів з давньої Німеччини і поляків, що там жили, як теж жидів з тих земель, що давніше належали до Польщі, а тепер є під німецькою окупацією, до території, яка обійматиме Варшаву, Краків, Радом і Люблин. Буде це „польсько-жидівський резерват", що має заступити „польську буферну державу". Решта давніх польських земель буде втілена просто до німецької держави. Становитимуть вони чотири окремі провінції.

НІБИ ОБІЦЯВ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПОЛЬЩІ.

РИМ. — В урядових колах є переконання, що Гітлер таки змагає до заключення миру і є готовий до уступок. Між тими уступками має бути і незалежна Польща, якщо Франція й Англія не захочуть відбудовувати незалежну Австрію і Чехословаччину. З усіх тих поголосок найправдоподібніше є те, що Німеччина таки старається довести війну до кінця шляхом замирення, вживаючи до цього посередництва Мусолінія, а цей Ватикану.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published raily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЯКУ ПОЛІТИКУ

Писав колись славний французький письменник Вольтер, що в деяких людей політика, це ніщо інше, а тільки цькування людей на людей, наче псів. Правдивість тих слів можуть потвердити ті, що приглядаються до нашого народнього життя в Америці. Та якщо в нас досі так було, то чи так має вічно бути? Ось це є те питання, над яким треба нам усім тепер добре застановитись. Бо коли вже завдаємо собі труду і скликуємо Всеукраїнський Національний Конґрес та в ту акцію втягаємо ввесь наш загал; то очевидно на те, щоб з такої акції вийшли загальні користі. І віримо, що так буде, бо Всеукраїнський Національний Конґрес це добра нагода позагоювати деякі рани. Це нагода виявити, хто з нас є не тільки на словах християнином, але й у практиці, й уміє прощати. Це нагода виявити свої справжні патріотичні почування і забути за особисті кривди чи міжґрупові порахунки, для добра великої справи.

Ніхто не вимагає від нікого зміни політичних чи яких інших переконань. Не про те йде мова, а про те, щоб люди перестали жертися як пси і називати таке жертя політикою. Бо це не є ніяка політика. Це розбій, анархія, деморалізація. Ніхто нікому не хоче перешкоджати вести позитивну працю для добра нашого життя в Америці, чи для добра української справи взагалі. Хочемо як не виелімінувати то хоч ослабити цькування людей на людей, орґанізації на орґанізацію. Йде про те, щоб ми своїм поганим поведенням не компромітували українського імени та щоб через наші промахи не терпіла українська справа.

Живемо у воєнних часах. І нераз бачимо, приглядаючись до воєнних комунікатів, як одна воєнна сторона, чи там команда, відбирає противній, ворожій стороні, хоробрости, чесноти, чи інших, так би сказати, джентельменських і лицарських прикмет, що дорогі як одиниці так і нації. Та знаємо, що це все воєнна пропаґанда, тимчасова, бо по війні інакше будуть одні про одних писати, якщо писатимуть порядні люди. А крім цього переконуємося, що дня, що поза офіційними командами є звичайні, живі благородні люди, цивільні й військові, що вміють дати признання навіть і — ворогові. Хібаж між нами має бути інакше? Хіба в часах, коли бачимо, як день за днем люди добровільно віддають життя для добра і чести своєї батьківщини, в нас не малоб прийти до того, щоб ми не заставили себе до відчуття якоїсь національної дисципліни чи взаємної поваги і не поставили супроти ворогів українського народу у цій важній хвилині одної оборонної лави? І не сказали собі, що саме така мусить тепер бути наша українська політика в Америці!

Не можемо собі уявити, щоби поза заводовими киринниками могла знайтися в Америці хоч одна українська громада, яка не погодилась би з нами і не сказала: Так, таки мусить бути поставлений в Америці один український фронт оборони незалежности і соборности України.

ЧИ БУДЕ РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ?

(Від канадійського кореспондента).

Армія не любить націзму.

Вудсайд подає дальше в своїй статті, як настроена є німецька армія до націзму.

Між армією і націзмом є давне одідичене зле почуття і недовіря. Причиною того є замордування бувшого військового канцлера і можливого наслідника Гітлера, ґенерала фон Шляйхера, та ще двох інших ґенералів у „Кривавій чистці" в 1934 році. Було тоді таке огірчене почуття між армією і Чорною Ґвардією, що доконала вбивства, що між їхніми членами приходило до частих бійок, так, що Гітлер мусів скликати мітінґ примирення (на початку січня 1935 р. в Державній Опері під Липами) і „привернути честь" погиблим ґенералам та приобіцяти обмежити число своїх озброєних неспокійних духів до 20,000.

Одначе це ніяк не положило кінця непорозумінням. Три роки пізніше Вудсайд ішов в Берліні за ґрупою Чорно-Ґвардійців, спроваджених до столиці для показу Муссолінієві. Вони йшли довгим походом через головні вулиці міста разом з жовнірами, моряками і членами летунських відділів, поздоровляючи себе на націстичний лад, та ні один з тих останніх не заговорив до Чорно-Ґвардійця. Протилежність між брутальними обличчями тих дібраних простаків і гарних у поведенні молодих людей з реґулярної армії є, каже Вудсайд, попертям для тих, що твердять, що британійці не борються з німецьким народом, а тільки з гітлеризмом.

Від того часу армія, що не призвичаєна до вмішування цивільних осіб, досвідчила триразового відкинення її найліпших гадок „бувшим капралем" і дістала прикази в маршу до Надренії, Австрії та до Судетської области. Її найбільше поважаного провідника, Фон Фріча наперед брутально усунено з команди, а опісля в таємничий спосіб застрілено. Шефа її штабу та найліпшого стратеґіка, ґенерала Бека, усунено, бо противився союзові з Італією і походові на Чехословаччину. Її добре відомого міністра війни, фон Блюмберґа, як доносять, мали тепер увязнити. Не можна припускати, що армія тільки приймає й забуває такі зневаги. Вершком усього є зростаюча ріжниця поглядів між армією й провідниками партії. Армія задержала свій відрубний дух до подиву гідного ступня, а її провідники переняті є консервативною традицією Німеччини. Вони признають, що гітлерівсько-рібентропська політика це ніщо інше, як **б р у т а л ь н и й** большевизм — революція, знищення, замішання для їхнього власного спасення.

Вигляди монархії.

На кінці своєї статті застановляється Вудсайд над тим, які вигляди має приверненння монархії в Німеччині. І пише про це у наступний спосіб:

З революцією, викликаною армією, неоин лучить привернення монархії в Німеччині і то цілком справедливо. Монархістичний сентимент, скріплюваний споминами про „великі дні" Німеччини, віджив сильно по упадку нещасливої й анемічної монархії. Та питання, якщоб зроблено спробу її відновлення, чи принято би це в Німеччині? І якби віднеслися до цього аліянти? Вудсайд думає, що це вже тепер широко відома справа, що характер німців не надається до демократичної управи державою, з її вимогою самодовіря. Німець потребує сильного уряду. Не треба також думати, що німці є проти авторитету націстичної диктатури. Це тільки її продажність, непогамована брутальність і ціла непевність приватного і державного життя, яку вона впровадила, є те, з чим німці не погоджуються.

Конституційна монархія, здається, створить найліпші умовини для ступневого розвитку свободи в Німеччині. Новий лад в Европі, в однім або другім виді, буде наслідком теперішньої війни і буде мати за одно зо своїх головних завдань забезпечення континенту від чергової німецької спроби опанування його.

Правдоподібно в тім новім ладі в Европі, каже Вудсайд, Прусію дасться відділити від решти Німеччини без піддання чисто німецьких країв під чуже панування. Тоді Гамбурґ, Гановер, Рурська Область, Вестфалія, Надренія, Баварія й Саксонія, які в останнім столітті приневолено силою до залежности від Берліну, будуть увільнені від шкідливого і деморалізуючого впливу прусіянізму. Така німецька конфедерація буде правдоподібною. Вудсайд думає, що до панування над ними вибереться скоріше баварських Вітельсбахів, старий пануючий німецький дім, споріднений зо Стюартами, як Габсбурґів. Колиб стався той вибір, то тоді, правдоподібно, віддихнули би лекше Чехословаччина й Югославія. З обкроєнням Прусії до її переднаполеонських границь, Східньої Прусії, Померанії, Бранденбурґу й Шлеську (останній забезпечить конечну промислову рівновагу) не буде робити ріжниці, котрий саме з принциків давнього кайзерського дому засяде там на престолі, бо всі вони люди без особливих спосібностей. Та Вудсайд сумнівається, чи Йосиф Сталін дуже втішиться вибором на монарха бувшого Фордового продавця, д-ра Луіса Фердинанда, недавно ожененого з великою княгинею Кирою Кирилівною, з царського роду Романових. Сумнівне, чи й аліянти одобрять такий вибір, себто поворот Гогенцолернів на престіл Німеччини.

(Кінець).

ГЕЙВУД БРУН

Померла людина, на якої смерть звернула увагу ціла Америка. Це американський журналіст Ґейвуд Брун, цікавий з того боку, що взявся орґанізувати ґазетярів, щоб таким чином охоронити їх перед визиском їх праці з боку видавців. Хоч сам не потребував такої орґанізації й охорони, бо заробляв як ґазетяр величезні суми грошей, взявся до оборони менше щасливих своїх товаришів праці, наражаючи себе за це дуже часто на неприємности і тяжкі конфлікти з тими, що йому самому платили грубі суми за його співпрацю в ґазетах. Він зорґанізував для охорони ґазетярів „Америкен Нюзпейпер Ґілд" і був її президентом до самої смерти. З його гострого пера виходили нераз статті, що потрясали всіми читачами, без огляду на те, чи вони годилися з їх змістом, чи були противні поглядам Бруна. До таких належить довга серія статтей в обороні життя Сакка і Ванцетія.

Гейвуд Брун звернув на себе увагу ще й своїм відношенням до релігії. Про це розповів ширше католицький проповідник-фільософ, монсіньор Шінан, з нагоди прощального слова, виголошеного в катедрі св. Патрика в Ню Йорку 20. грудня при похороні Гейвуда Бруна. Згаданий священик зясував його душевні переживання в останнім році його життя. Сім місяців перед смертю Брун приняв був католицьку віру. Передтим він був методистом, але непрактикуючим. Священик Шінан був тим душпастирем, що пояснював йому фільософію релігії, зокрема католицької, та остаточно довів його до охрещення в католицькій церкві.

Тепер у часі панахиди о. Шінан розповідав приявним, що зібрались у церкві, про свої розмови з Бруном, про його релігійні сумніви і рішення. Серед приявних були люди з найвищих і найнижчих сфер, були політики, судді, вчені, спортсмени, промисловці, фінансісти, мистці, актори і т. п. Бо Брун за життя, хоч мав чимало противників, мав також багато приятелів. Він з засади ставав завжди по стороні слабших. Він раніше нераз вважав себе „радикалом", „соціялістом" а нераз діставав тавро „комуніста".

Священик Шінан говорив, що причиною, яка спонукала Бруна шукати духової потіхи в релігії, був неспокій його душі. Він не міг себе духово успокоїти. Він намагався знайти духовий спокій у ріжних наукових творах, у психоаналізі, але переконався, що науки, коли розвязують одну духову проблему, водночас ставлять перед чоловіком десять нових, нерозвязаних. Та найбільшою спонукою, що повернула його до релігії, був страх перед смертю. Він прочував, що смерть незадовго до нього прийде. Нераз навіть наглив свого священика, щоб той поспішав з релігійною підготовою.

Брун розказував за життя о. Шінанові, що в останніх роках траплялись йому такі випадки, які настроювали його релігійно. Дивного почуття він зазнавав, коли опинився раз серед вірних в містечку Ґвадалюпі, в Мексику, перед престолом Богородиці. Тоді він відчув, скільки шляхотного надхнення може дати людям культ Богоматери, що славословить жіночість у її ідеалістичнім розумінні.

Причиною, що штовхнула його приняти католицизм, було й те, що він, як говорив, мав відразу до надмірного індивідуалізму. Мати свою власну, окрему віру, означало в нього те саме, що мати свою власну окрему математику, чи астрономію. Творець навіть не буде цікавитись такими людьми, що мають свої власні індивідуальні віри. Він може цікавитись вірними лиш тоді, коли вони звертаються до Нього збірно, думав Брун.

Неспокій душі, говорив Брун, викликувала у нього свідомість, що він не є таким, яким повинен бути. Ріжниця, між тим, що чоловік є, і тим, чим він хотів би бути, викликує в ньому прикрий неспокій. А стати вповні тим, що чоловік собі бажає, годі. Той спокій можна осягнути тільки через релігійне пояснення духового життя, казав Брун.

Коли Брун остаточно приняв католицьку віру, о. Шінан по місяці мав з ним розмову і питав його, як він почувається. Брун відповів, що хоч осягнув душевний спокій і задоволення, то з другого боку зазнав інших розчаровань. Передівсім, багато людей, його приятелів, і то навіть зпоміж так званих „ліберальних", гірко осуджували його, що він приняв католицизм. Брун на адресу тих „лібералів" заявив: „Велика частина лібералізму є дуже неліберальна". „Я відкрив", говорив він до о. Шінана, „що свобода для них означало так думати, як вони".

„Ті його приятелі, говорив Шінан, що найголосніше колись кричали за свободу, опісля гірко осуджували Бруна, коли він поступив свобідно, принявши католицизм". А про радикальні течії, з якими передтим Брун досить тісно вязався, він мав сказати таке: „Мені просвітилося, що основою радикалізму не є любов, тільки ненависть. Багато радикалів не так дуже люблять свій радикалізм, як ненавидять тих, що йому противляться. Крім того, що відноситься до радикалізму, я переконався, що ні одна суспільна фільософуія не є такою революційною, як фільософія церкви".

УКРАЇНЦІ — МІСЬКІ РАДНІ У ВІННІПЕҐУ

Міські вибори у Вінніпеґу мають значіння для загалу канадійських українців, бо Вінніпеґ це одно з трьох більших канадійських міст, де українці є в спроможности вибрати своїх представників як на міських радних так і на тростісів до шкільної ради. Статися це може в північнім Вінніпеґу, що творить 3 ворду і де неанґлійське населення, зложене з українців, німців, жидів, поляків, чехів, словаків та інших дрібних народностей, має значну перевагу над анґльосаксонським населенням. На жаль, ця дільниця є теж і головною доменою комуністів, з яких найбільше є жидів, і вони є тим чинником, що рішають про вибір радних і шкільних тростісів. Були одначе і недавно часи, коли з 3 ворди було в міській раді і 2 радні і 2 шкільні тростиси українці, одначе в такім випадку один з них був звичайно комуністом українського походження. І так першим радним, вибраним з 3 ворди, був Теодор Стефаник, вибраний іще в 1912 р. на 2 літній реченець. Опісля був таким радним Т. Д. Ферлей, і то вибираний двома наворотами. Недавно був ще вибраний як компромісовий кандидат один українець, але він небагато чести приніс українцям і сам добровільно зрезиґнував на 3 місяці перед новими міськими виборами. У міській раді засідали і засідають також українські тростіси. Були ними п. д-рова Дима і Василь Шкраба. Міськими радними (олдерменами) були теж і комуністи українського походження, а то Н. Колісник і Білецький; цей останній був і є знову шкільним тростісом. Останні міські вибори, що відбулися 24-го листопаду, не дописали українцям. Їхній кандидат на радного перепав невеликою меншістю голосів. Тепер мають українці лиш одного українця, націоналіста, й одного комуніста в шкільній раді; є ними українець Василь Шкраба й комуніст Білецький.

У місті Ст. Боніфес, що є відділене від Вінніпеґу лиш рікою Ред, є теж український радний в міській раді, що зветься Струтинський. Його перший вибір уневажнено, одначе при доповняючих виборах вибрано його знов радним.

Франц Мольнар.

ЗА ДВА ҐРЕЙЦАРІ ФІҐ

(Докінчення)

Тут мені нараз прийшло на думку, що Олекса Ярока одинокий має таку лопатку. Я сказав тихо: — Я позичив Яроці.

— Що? — сказав батько.

— То батько не може купити йому лопатки? Три камениці мають вони, а він потребує саме твоєї лопатки? А може ти мене...

При тих словах він глядів мені гостро в очі. Я дивився у землю.

— А може ти мене обдуреш?

— Ні, — сказав я рішучо, на що здібний лише той, що пустився на брехню, та видержав батьків погляд, як той, що добре знає, що від того залежить, щоб йому вірили.

Одначе батько не повірив мені. Він вийшов і зараз вернувся в капелюсі та плащі. „Вбирай плащ, — сказав він — підеш зо мною до того Яроки. Та коли ти мене обдурив, вибю тебе так, як іще ніколи.

То було тверде слово, бо, признаюся, мене все порядно били. А коли батько обіцяв, що вибе мене так, як іще ніколи, то це буде щось страшне.

У ждальні взяла мене мама на бік: „Признайся радше, синку, коли ти видав гроші".

— Алеж ні, — сказав я з плачем — я зовсім не видав грошей, я купив лопатку та позичив її Яроці.

Тут зявився батько у дверях і сказав спокійно: „Вже я поговорю з тимЯрокою".

Ми пішли.

* * *

Ярока, худощавий багатий хлопець в окулярах, сидів із домашнім учителем у своїй кімнаті при лекції, як я подзвонив. Відчинила служниця.

— Прошу, — сказав я — чи Олекса дома?

— Так, одначе він учиться.

— Я мушу з ним говорити в дуже важній справі. Пан професор прислав мене.

Я вже пустився на брехню...

За хвилиночку прийшов Ярока.

— Сервус, Ярока, — сказав я спішно — мій батько жде на долі, бо він не вірить, що я тобі позичив лопатку, бо він мені дав гроші на лопатки, а я за ті гроші купив собі книжку, а батькові сказав, що я купив лопатку та позичив тобі. Тепер зійди до мого батька, візьми з собою лопатку, скажи, що ти позичив собі її в мене і даси її тепер мені назад. Я заберу лопатку до дому, попрошу грошей в мами, куплю нову, а твою віддам тобі завтра в школі. Добре?

Ярока слухав, як я говорив дріжучим голосом. Він бачив мої заплакані очі, йому було жаль мене і він сказав: „Добре, зажди хвилиночку".

Він пішов у свою кімнату, я відідхнув із полекшею. Богу дякувати, все в порядку, а завтра я мамі все скажу, як на сповіді, попрошу в неї двацять ґрейцарів, куплю нову лопатку та вже ніколи в житті не зроблю щось таке. Ніколи.

Ярока вернувся, вже з капелюхом на голові.

— Заєш, — сказав він — лопатка зломалася. Мій малий брат зломив її.

Він показав мені лопатку. Ручка була зломана. Я знову злякався. Та треба було спішитися.

— Це ніщо, — сказав я. — Принеси її, скажеш, що зломив її твій малий брат.

Ми зійшли на діл. Батько стояв перед брамою і не відповів на Ярокин привіт, який вклонився йому низько.

—Чи то правда, що мій син позичив тобі лопатку?

— Так, — сказав Ярока, вірний товариш.

— Що тобі приходить до голови забирати річи іншим хлопцям? — сказав батько.

Бідний Ярока почервонів і стояв мовчки.

— Він не забирав мені лопатки — запримітив я. — Я сам дав йому. Він узагалі не хотів брати.

Та батько говорив далі: — То ти не можеш попросити в свого батька чотири шістки на лопатку? Потребуєш річей інших людей? Давай зараз зю лопатку. А то булоб гарне!

Ярока затиснув зуби, дивився на мого батька великими ясними очима, не сказав ні слова, виняв лише з кишені зломану лопатку та дав її мені.

— Що?! — скрикнув батько. — То це має бути лопатка?

— Так.

— Ти дістав таку?

— Ні, — сказав Ярока зовсім спокійно — я зломив її.

Страшна мовчанка. Лопатка дріжала в моїй руці. Ярока стояв просто, наче свічка.

— Пожди лише, — грозив батько — вже я стріну твого батька в касині та скажу йому, щоби тебе добре вибив. Покажу тобі, як маєш обходитися з чужими річами.

— Мій батько — сказав Ярока спокійно — ще ніколи не бив мене.

— Мовчи та забирайся! — крикнув на нього мій батько.

Ярока чемно зняв капелюх перед моїм батьком, вклонився, подав мені руку, поздоровив мене виразно та з чистою совістю і вернувся до свого домащнього вчителя, щоб далі вчитися. Лише крадьки зважився я при прощанні глянути йому в лице та побачив, як він зо стиду почервонів, одначе з очей йому пробивалась лицарськда гордість.

Потім пішло все так, як я собі був подумав. Дома насварив мене батько, що я легкодушно обходжуся з моїми річами. А мамі признався я до всього, тоді вона дала мені гроші. Я купив лопатку. Як я хотів дати її Яроці, то він не приняв.

— Віддай мені лише мою зломану. — За ніщо в світі не взав був би нової. Про цілу тую пригоду він ніколи опісля не згадував і ніколи не докоряв мені...

Бідний, малий худорлявий Ярока в окулярах і з високим чолом. Помер він тому багато літ. Студентом медицини при секції дістав закаження крови. Він перший з усієї кляси покинув нас. Навіть не міг я бути на його похороні, бо я був за кордоном.

Цими кількома простими словами згадую його память. Ніколи опісля не бачив я такого чоловіка, як цей бідний перешний ученик Олекса Ярока.

ГОРІХИ ЗАМІСЦЬ МЯСА

Індійці зовсім не їдять мяса, але їдять багато горіхів. А що горіхи ситні, то до певної міри заступають місце мяса. Їдять індійці і досить набілу. А набіл також у великій мірі заступає мясо. От тому індійці виглядають добре, хоч і зовсім мяса не їдять. Булоб добре, щоб і американці та европейці навчилися їсти більше горіхів та набілу. Бо набіл і горіхи — то навіть і здоровша пожива, як мясо.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Г. — Коли не поміщений, то значить не надавався до друку. Вважайте, що вірші читають люди, що розуміють, що є поезія. Тому, коли не містимо віршів, що є слабі, робимо прислугу і тій людині, що їх написала. А писати вірші, що не є добрі, не є ніяким гріхом. Не знаємо, чи є в Америці хоч один редактор, що міг би написати доброго вірша!

МІД СКРІПЛЮЄ СЕРЦЕ

Люди, що мають ослаблене серце, дістаютюь полекшу, коли їдять мід. Мід має в собі формаліну. А формаліна скріпляє мязи серця, і тому стан ослабленого серця поправляється. Взагалі від меду всі мязи в тілі кріпшають.

З ДНЯ

НАУКОВІ ТИТУЛИ.

Недавно д-р Фридерик Кепель, член фундації Карнеґія, заявив, що в американськім науковім світі загніздився поганий звичай нагороджувати ріжних людей науковими титулами. Сам Кепель має щось вісім наукових титулів, включаючи кілька докторатів. Він уважає їх нісенітницею. Тому, що тими науковими титулами нині нагороджують ріжних людей, за ріжні непричетні заслуги, вони втратили на своїй вартості і перестали бути тим, чим колись були в наукових колах, говорив Кепель.

В обороні титулів виступили інші вчені, серед них проф. Невил Гапкінс, і твердили, що титули ще й нині мають вартість, коли походять із поважних наукових інституцій.

ТИТУЛИ В НАС.

Коли серед американців появляються нарікання на надмір титулів, то що тоді говорити про наш звичай титулування? Колись у Галичині, під впливом польської культури, титулярність прибрала була просто кумедні форми. Не лише професіоналісти кликали себе по титулі — пане меценасе, пане професоре, пане докторе, пане директоре, пане комісарю, пане раднику і т. п., але й ремісники — пане майстер, пане сторож, пане надзиратель і т. п.

„Пан естесь лайдак і шубравєц, прошен пана". „А пан естесь злодзєй і бацяж, пане добродзєю", титулували себе раз так на вулиці у Львові два „пани".

Цей вплив польської „культури" переходив і на нас і ми собі на випередки почали вишукувати для себе титули, вважаючи до певної міри за пониження назвати когось його власним назвищем.

ДОКТОРИ.

Безперечно, здобути якийсь науковий титул, якийсь докторат, за якусь науку працю і знання, се таки почесть. Але цеї почести не сміє переціновати в першу чергу той, що її зазнає. Бо як лиш він сам пічне занадто одушевлятися своїм титулом, тоді титул розминеться зо своїм завданням і не лиш не принесе йому ніякої почести, але завдасть шкоду.

Титул „доктора" тоді приносить честь власникові, коли він той титул уважає за один щабель у своїм змаганні до дальшої освіти. Колиж він уважає цей титул за найвищий осяг і завершення своїх студій, то його титул не лиш не принесе йому ні інших чести, але на далеку мету стане тою отрутою, що затроюватиме його інтелектуальний поступ.

ЗАВЕРШЕННЯ.

Є такі люди, які конче хочуть здобути титул доктора, щоб дістати на ціле життя „патент" на інтеліґенцію й щоб не потребувати далі нічого вчитись. Пощо, коли сам титул вказує, що його власник небияка шишка?

Здавши докторський іспит і здобувши цей титул, власник його з легким серцем відіхне і про дальші студії вже не дбає. А життя летить наперед стрімголов. Нові обставини витворюються, нові події діються, нові духові течії родяться, нові наукові теорії, відкриття, фільософічні напрямки появляються. Коли хтось не їде здухом часу, не студіює тих речей, мовляв тому, що він доктор і вже має патент на інтеліґенцію, то він зачасом так далеко відбіжить від подій, що під інтелектуальним оглядом нагадуватиме якогось селюха, що живе десь під лісом і навіть на громадські паради не приходить.

ЗАБУТТЯ СТАРОГО ЗНАННЯ.

Крім того людина, що не йде з духом часу і перестає студіювати наростаючі події та наукові цінності, зчасом забуває й те, чого колись училася. Знання задержується в памяті передівсім тому, що ми з нього робимо щоденний ужиток і кожний раз своєю напругою доповняємо його. Коли ми з якогось знання не робимо довший час ужитку, то воно затирається, а навіть зовсім пропадає. Скільки то людей забувають чужі мови, коли довший час їх не вживають! Трапляється, що й рідну мову забувають. А вже не говорити про такі мертві мови, як стара грецька, чи латинська. Чи багато з тих, що то ї мови в гімназії вчились, потраплять нині одну строфу з Іліяди прочитати? Те саме з математикою, геометрією, історією, а навіть психольоґічними науками; коли ті науки хтось вивчив лиш для титулу, як щось відорване від життя й до нього непричетне, він про них скоро забув. Лишився лише титул.

ШКОДА.

Ось так, не набуваючи нового, сучасного знання, бо, мовляв, є вже патент на інтеліґенцію, а також забуваючи те, що колись знав та чого вчився, титулований чоловік своїм розумом і знанням не дорівнює нераз і тому робітникові, чи фармерові, що цікавився життям, вдумувався в нього, синтезував його та старався віднайти між поодинокими подіями нитки, що вяжуть життя в одну цілість.

Зрозуміло, що не всі титуловані люди йдуть тим назадницьким шляхом. Таких є лиш мала частина. Зате є багато розумних, які свому титулові приносять честь, а титул їм.

З „ОБЄДНАННЯ"

Згідно з рішенням Восьмого Конґресу Обєднання Українських Організацій в Америці й ухвалою екзекутиви „Обєднання" з 9. грудня 1939 р., подаємо до загального відома українського громадянства, що в ДНЯХ 16 і 17 БЕРЕЗНЯ 1940 Р. відбудеться в Ню Йорку, в галі готелю Пенсилвенія

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНҐРЕС

до участи в якому запрошуємо всі наші громади, парохії й наші національні організації в Америці з тим, що кожній з них прислугує право вислати на конґрес двох делеґатів. На тому Конґресі має бути вибраний Верховний Репрезентаційний Провід Американських Українців. Повідомляємо, що буде покликаний „Обєднанням" окремий Комітет, якого завданням буде переговорювати з такими українськими народніми установами і часописами в Америці, які хотілиб ставити якісь особливі вимоги щодо їх участи в Всеукраїнському Національному Конґресі.

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

ПРИГАДКА
ТИМ, ЩО БАЖАЮТЬ ПОДАТИ В „СВОБОДІ" РІЗДВЯНІ ЖЕЛАННЯ

Пригадується всім українським і іншим бізнесменам, діячам і всім громадянам, котрі бажають подати святочні желання своїм клієнтам, приятелям і знайомим у спеціяльнім Різдвянім числі „Свободи", яке появиться з датою 6. січня 1940., що замовлення такого оголошення з текстом його й **належиться мають бути в адміністрації часопису найдальше до 31. грудня 1939.**

Адміністрація „Свободи".

МСТИВИЙ СЛОН

Відомо, що слони взагалі досить спокійні тварини. Вони можуть бути дуже слухняні, й коли людина до них ставиться добре, то й слони привязуються до неї. Але як хтось слона образить, то він дуже довго памятає ту образу й ніколи не оминe нагоди пімститися. Так, наприклад, у відомому німецькому звіринці Гаґенбека, під Гамбурґом, трапилась така пригода. В одної зо слониць народилося мале слоненя. Це досить рідкий випадок, щоб слоненя народилося в неволі, тимто, як тільки воно могло стояти на ногах, його показували спільно з матірю глядачам. Перед кожним своїм виступом у цирку слони затримувались на деякий час у приміщенні, де стояли клітки зо звірятами. І ось мале слоненя засвоїло собі звичку шкрябати свою спину коло одної з кліток. Йому було цілком байдуже, що від цього клітки зрушувалися з місця й нищився загальний лад. Але не було це байдуже для доглядача, і він одного разу не витримав і дав слоненятко доброго прочухана. Мале почало ревти і стара слониця розлютувалася, кинулася на напасника і він ледви врятувався від удару могутньої труби слониці.

Минуло багато часу. Доглядач покинув давно Гаґенбека. І слонів продали до якогось іншого цирку. І ось за 10 років зустрілися в іншому цирку. Коли доглядач підходив до слона, він звичайно й не думав, що має перед собою свого „ворога" з перед 10 років. Але зате слониця не забула за того, хто так тяжко образив її одинака. І як тільки доглядач підійшов до слониці, враз покотився на землю від удару трубою. Лише те, що слониця була привязана коротким ланцюгом, урятувало життя доглядачеві.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ І ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ У НЮ ЙОРКУ

улаштовують

17th ANNUAL BANQUET AND BALL

В НЕДІЛЮ, 14. СІЧНЯ (JANUARY 14, 1940)

У MAIN BALL ROOM, HOTEL McALPIN

BROADWAY AT 34th STREET, NEW YORK

Початок 6. ввечір. — Ціна білету $3.00 від особи.

З нагоди обходження сімнацять-літнього ювилею Український Демократичний Клюб має честь запросити шановне громадянство до ласкавої участи у цім Бенкеті і спільній вечері, в часі якої також відбудеться концертова програма визначних артистів. До танців буде приґравати першорядна музика до самого рана. По білєти просимо зголошуватись на адресу: 299,8

UKRAINIAN DEMOCRATIC CLUB, Inc.,

59 St. Mark's Place, New York. — Tel. ALgonquin 4-7395.

УВАГА, ІСТОН І ОКОЛИЦЯ!

СВЯТА МІСІЯ

під проводом

о. Волод. Краевського, Ч. С. І.

відбудеться

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ СВ. ДУХА В ВЕСТ ІСТОН, ПА.

ВІД НЕДІЛІ, 24. ГРУДНЯ, ДО НЕДІЛІ, 31. ГРУДНЯ

Науки в годині 9. рано і 7:15 вечером.

Комітет Церкви св. Духа.

ІТАЛІЯ ПРИГОТОВЛЯЄ СВІТОВУ ВИСТАВУ.

Італійські робітники підчас полудневого відпочинку на будові світової вистави в 1942. році.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДЕ СТОЇТЬ НІМЕЧЧИНА?

Від якогось часу ходять чутки, що Німеччина не зовсім вповні симпатизує з російською війною проти Фінляндії.

Росія заставила німецький уряд заявити ясно, що вона стоїть по стороні Росії.

Тепер Чеймберлин, англійський премієр, каже, що Німеччина не лише симпатизує на словах з Росією, але й почала активну кампанію проти скандинавських країв, щоб вони закинули свою невтральність і станули по стороні Росії.

Надії на скоре посварення Німеччини й Росії слабі.

НАЦІСТИЧНА ПІМСТА.

З Німеччини приходить остаточно потвердження здогаду, що уряд сконфіскував приватний маєток сталевого маґната Тісена. Цей маєток вартує коло 80 міліонів долярів.

Тісен, як відомо, належав до тих капіталістів, що своїми капіталами оплачували націстичну пропаґанду Гітлера в її скрутних часах.

Нині його маєток сконфісковано як ворогові держави, бо Тісен відноситься критично до теперішньої політики Гітлера. Якби Тісен не був утік з Німеччини на час за границю, то можемо догадатися з долі націстів, „прочищених" у 1934 році, що його ждало. Подібні чистки трапляються хіба в комуністичній Росії. Недаром американські публіцисти дивляться на націзм і комунізм як ідеольоґічні посестри.

ЗА ЄДНІСТЬ.

За чисткою, зверненою проти Тісена, є націстична ідея, що Німеччина не сміє тепер проявляти роздвоення думки, що вона вся повинна представляти образ найвищої єдности. Як хтось є іншої думки від уряду, повинен сховати ці думки й показувати назверх, що він є тої самої думки.

Таке розуміння обовязків у тоталітарних державах стоїть у виразнім противенстві з поняттям обовязків громадянина в нетоталітарних державах. В Англії, наприклад, зроблено недавно розгляд народніх настроїв до війни й показалося, що на кожну сотку розпитуваних осіб 61 заявляли свою згоду на урядове ведення війни, 39 осіб заявляли своє невдоволення. Англійська преса могла свобідно подати до відома, що в Англії є так багато людей, що не годяться на урядовий спосіб ведення війни. У такім краю, як Англія, уряд навіть не потребує вдавати, що всі люди є за ньою. Він згори це припускає, що в краю ріжні люди будуть мати ріжні думки, чого в краю однодушности не то що нема, але й бути не може.

СПІЛЬНА АКЦІЯ, БЕЗ ОГЛЯДУ НА ПАРТІЇ.

З того, що демократична країна згори допускає ріжниці поглядів, ще не виходить, що вона собі зовсім легковажить згідливість у поступованні, головно в таких критичних часах, як війна.

У своїй книжці під заголовком „Друга світова війна" Доф Купер, що був колись адміралом британської фльоти й міністром війни, поки не зрезиґнував для протесту проти мінхенського пакту, писав: „Я надіявся, що супроти величини завдання, яке стояло перед нами, нам покажеться можливим забути про партійні ріжниці й створити справжній національний уряд на ширшій основі".

З цих слів видно виразно, як високо ціниться міжпартійна згода в критичних часах, що вимагають згідної акції. До забуття партійних ріжниць заставляє англійця вид великого завдання. Скільки разів для його виконання треба всіх сил, стільки разів англієць пробує йти разом, без огляду на партії. Чого комуністи в Росії й націсти в Німеччині доконують насильним душенням усяких партій, крім одної, англійці стараються досягнути добровільною згодою ріжних партій.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ІСТОН, ПА.

Свято Першого Листопаду.

В неділю, 3. грудня, святкувала українська парохія свято української державности.

По Службі Божій місцевий парох о. М. Колтуцький відправив панахиду по полеглих українських героях. По панахиді о. М. Колтуцький заповів концерт, котрий відбудеться в годині 7 вечером і попросив усіх, щоби явилися в салі парохіяльній.

Вступне слово виголосив о. Колтуцький. Хор, під проводом О. Гринькова відспівав „Далека ти, а близька нам", „Гей, ви Стрільці Січові", „Козака несуть" і кілька інших пісень, що публика нагородила оплесками. По першій програмі п. В. Душник з Ню Йорку виголосив святочну промову, згадавши боротьбу українського народу довгі століття аж до цеї пори; як, український нарід, позбувшись одного ворога, з другим мусить зводити боротьбу. Згадав, як аґенти большевицькі вбили Петлюру у Франції, а Е. Коновальця в Ротердамі і інших визначних людей. Проте це лиш початок боротьби. Віри у власні сили, відваги, єдности і дисципліни нам треба, а Україна вільною буде.

Друга частина програми була заповнена добірними піснями й переплітана деклямаціями Підгайного, Дешевського і Савчука. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна". Жертви зложили по $1: О. Гриньків, І. Малицький, о. М. Колтуцький, М. Колодруб; по 50 ц.: М. Підгайний, І. Дешевський, В. Боднарський; Р. Вересюк 80 ц.; по 25 ц.: О. Підгайний, А. Колодруб, В. Савчук, С. Копач, О. Запаржоний, М. Загоройко, Е. Богуцька, А. Ткач, С. Яворський, І. Вересюк, С. Кузмак, К. Дешевська, Н. Н. Гроші вишлеться на призначену ціль через Обєднання.

Микола Підгайний.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

З діяльности „Дочок України".

„Дочки України", молодечий відділ (ч. 51) Союзу Українок Америки, відбув збори в У. Н. Домі при вулиці Фліт. На тих зборах стверджено, що праця відділу постійно зростає. Його заложено тому два роки при співучасті пані Анастасії Вагнерової. Першим своїм завданням вважає товариство допомагати нашим справам в Америці й старому краю. Для розуміння цілей організації влаштовується час від часу лекції. На них обговорюється ріжні українські проблеми. На останніх зборах рішено уладити „DOUGH-NUT DUNKING AND CARD PARTY," яка відбудеться в парохіяльній салі церкви св. Пера і Павла 19. січня 1940. Такі забави мають у першу чергу на цілі зеднати нашу молодь. І тому ми певні, що побачимо на ній великий гурт української молоді з Джерзі Сіти.

Анна Мазур.

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ СВОБОДИ на 1940 рік

I.

1) Календаріюм.
2) Як люди угадують погоду.
3) Одностайний час.
4) Літній час.
5) Початок Нового Року.
6) Цей рік у рахубі часу.
7) Як порівняти мірила на термометрах.
8) З Новим Роком (поезія).
9) З Новим Роком — з новою вірою в побіду.

II.

10) П. Куліш: Україна (поема).
11) Київ (з ілюстраціями).
12) О. Олесь: „Красне Сонце".
13) Про Київську Лавру (Народня Леґенда).
14) Про Золоті Ворота (з ілюстраціями).
15) Переказ про оборону Києва.
16) І. Крипякевич: Старинний Львів (з ілюстраціями).
17) Галич.
18) Тор Лянґе: Україна в очах чужинців (з ілюстраціями).
19) Іван Нечуй-Левицький: Ярами України.
20) О. Стороженко: Краса українського степу.
21) В. Залізняк: Моя вітчина.
22) Байдаком через пороги Дніпра (з ілюстраціями).
23) М. Чернявський: Пороги (поема).
24) М. Сумцов: Краса українських народніх пісень.

III.

25) Про те, чому українці гайдамаками (Народня леґенда).
26) В. Липинський: Про славного запорозького ватажка Данила Нечая.
27) Б. Лепкий: В побідну вір (поезія).
28) Дума про смерть Козака-кобзаря.
29) О. Конисський: Сподівання (поезія).
30) В. Будзиновський: Поляки про велич Хмельницького (з ілюстраціями).
31) О. Г.: З універсалів Хмельницького.
32) Степан Руданський: До України (поема).
33) Промова на похороні Богдана Хмельницького (з ілюстраціями).
34) Серце Мазепи (любовні листи Мазепи до Мотрі Кочубеївної).
35) В. Тесар: Чар Довбуша.
36) П. Куліш: Степ о півдні (поезія).
37) Україна в осуді німецького природника.
38) Бальзак про Україну.
39) Чар української ночі.

IV.

40) Як український закон шанував жінку.
41) Українська жінка в історії.
42) М. Надлиманський: Полк іде (поезія).
43) І. Филипчак: Бойківщина.

V.

44) Е. Ляхович: Економічні прамування.
45) Новочасна війна.
46) Містер ФЛІС.
47) Які функції публичного нотаря в Америці?
48) Цертифікати реєстрації для безправних імґрантів.
49) Як забезпечити свій виназід.
50) Американці всі — імґранти всі.

VI.

51) Микола Мурашко: Скільки вплачують членя, а скільки У. Н. Союз виплачує?
52) Роман Слободян: Майно У. Н. Союзу як певна запорука членських інвестицій.
53) Дмитро Галичин: Українська твердиня в Америці.

VII.

54) Б. Р.: З історії української преси.

VIII.

55) Правила про працю малоліток.
56) Що коштує життя на селі.
57) Самі себе не знають і самі себе не люблять...
58) З науки про людину.
59) Вага тіла й довговічність.
60) Апетит на мясо.

IX.

61) Коломийки Карпатської України.
62) Всячина, жарти, ілюстрації, оповістки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ЛИШАЄТЬСЯ ЛИШЕ 6 ДНІВ ДО НАШИХ СВЯТ

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям.

Друге, замовте гарні СТІННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати.

Трете, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоби мати що читати через цілий рік.

Четверте, нехай „Свобода" ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

ОБРАЗИ ІСУСА ХРИСТА — або — СВЯТОЇ МАРІЇ

в українськім стилі в прекрасних кольорах, вид. „Тема". Величина 20 цалів через 15 цалів.

Купіть їх, оправте в рамці і дайте на Різдвяний Дарунок або їх самі задержіть для прикраси своєї хати.

Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц.
Ціна Образу Святої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:

ВОЛИНЬ, славна повість Уласа Самчука, в трьох томах $4.25
ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двох томах $2.00
ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дудко $1.75

НОВЕЛІ, ПОВІСТИ, всі гарно оправлені. Замовте кілька:

ЗАМОК У КАРПАТАХ $ .50
СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ $ .65
СТЕПОВІ ОПОВІДАННЯ $ .65
ЗА НАЖИВОЮ $ .65
ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО $ .65
МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК $1.10
СИН ЗЕМЛІ $1.10
ГРЕМИТЬ $ .65
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ:
Швейко на фронту $1.00
Швейк в запіллі $1.00
ГАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів через 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі $1.50
у полотняній оправі $2.50
у люксусовій оправі $3.50
ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі $1.25
ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі $2.50

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, книгарня „Свободи" гарно опакує в гарний святочний різдвяний папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем даруючого й святочними желаннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий напад різдвяних замовлень, просимо замовлювачів замовити дарунки тепер, щоб ми могли їх гарно приготовити до висилки.

„Svoboda"
81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Зо срібного весілля на народні цілі.

Родина, приятелі й знайомі зладили милу несподіванку гром. Павлові й Анні Стащко з нагоди 25-літнього ювилею їх щасливого подружого життя.

В неділю, 26-го листопаду ц. р., в хаті гр. Михайла й Марії Генеги в честь ювилятів відбулася весела забава на взір краєвого весілля.

Шлюбовито ненадійно ювилятів знайшилися на своєму срібному весіллі, де обдаровано їх не тільки щиро-сердечними побажаннями, але й цінними дарунками від родини, дітей та гостей.

Між іншим не бракувало належно приладжених краєвих страв та добірних напитків.

Підчас забави гості співали краєві весільні пісні, згадуючи рідні сторони та переживання молодих літ.

Ювилянти прожили в подружжі 25 літ згідно, виховуючи гарно дві донечки в українському національному дусі, а також на взірцевих американських громадянок.

Родина Стащків є щирими й віданими членами У. Н. Союзу та „ОДВУ", в організаційному житті нашої громади беруть живу участь і то на відповідальних позиціях. Також при кожній нагоді жертвують на народні цілі.

Першими, що ювилятам склали сердечні побажання, були: староста Михайло Генега і старостина Анна Горін, далі Іван Клок від 65-го від. „ОДВУ", Степан Могила від 234-го від. У. Н. С., М. Галінович від корпорації У. Н. Дому.

При тій приємній і радісній оказії не забуто й на народні ціли. На поклик відписаного зложили жертву: П. Стащко $2; по $1: І. Клок, В. Вітушинський, М. Галінович, Агафія Гандович, В. Кардаш, М. Вовчар, В. Федчишин, С. Пізат, Г. Кінащук, Анна Стащко, М. Крайц, Агафія Кіценюк, М. Генега, М. Костишин, С. Генега; по 50 ц.: І. Корітко, Т. Чечіль, Н. Корітко, Анастасія Огар, М. Могила, Т. Кобрин, С. Могила; дрібними 25 ц.; на радіо програму зложено $3. Разом $23.75. За оголошення на радіопрограмі заплачено $6; $17.75 передано до централі „ОДВУ" на інформаційну освідомлюючу акцію. Приготуванням забави занялись: пані Марія Генега, Анна Коритко і Анна Горін.

Іван Клок.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На кошти Всеукраїнського Конгресу.

Гром. Д. Костишин переслав через Обєднання від себе $10 на покриття коштів у звязку з назначенням Всеукраїнським Національним Конгресом, і при тім додає: „З тим започаткуванням взиваю всіх українців до негайного поперття цеї справи, що під теперішню пору являється для нас і для всього українського народу найголовнішою".

ЛОРЕЙН, О.

На визвольну акцію.

Отець І. Палій переслав через Обєднання на визвольну акцію $5.15. Ті гроші це збірка в Лорейні в часі панахиди на Листопадовім Святі.

ФОРЕСТ ГИЛС, Н. Й.

На збігців.

На „коляду" для українських збігців переслали через Обєднання гром. Михайло і Неоніля Гайворонські $10.

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1940 РІК

- у гарних кольорах
- Календаріюм друковане українською мовою
- Свята означені читким червоним друком

25 центів один 25
5 за $1.00

Гуртові ціни подаємо на більші замовлення.

Належитість треба посилати разом із замовленням.

На С. О. D. не висилається.

[ ] Свята Тереза
[ ] Христос прощається з матерю
[ ] Різдво з ангелами
[ ] Пресв. Серце Преч. Діви Марії
[ ] Пресв. Серце Христове
[ ] Христос на Оливній горі
[ ] Преч. Діва Марія з малим Ісусом
[ ] Ангел Хоронитель
[ ] Св. Йосиф і малий Ісус
[ ] Свята Родина
[ ] Ісус добрий Пастир
[ ] Слава во вишних Богу
[ ] ЗА УКРАЇНУ
[ ] ЛИСТОПАДОВІ ДНІ
[ ] КИЇВ НАШ
[ ] ДІВЧИНА З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ
[ ] ГЕТЬМАН МАЗЕПА
[ ] СИНИ МОЇ ГАЙДАМАКИ
[ ] ЗАПОРОЖЦІ
[ ] ХЛОПЕЦЬ І ДІВЧИНА ПРИ КРИНИЦІ
[ ] ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ
[ ] МОЛОДА УКРАЇНКА
[ ] НАТАЛКА ПОЛТАВКА
[ ] ЛІТО НА ФАРМІ
[ ] ІВАН ФРАНКО
[ ] ХАТА Й ГОРОД
[ ] ЖНИВА
[ ] ДУХ СВОБОДИ АМЕРИКИ

Замовлення слати на адресу:

SVOBODA
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

МУРАШКИ Й ТЕРМІТИ ПРИСМАКАМИ

Нам і гидко подумати про те, щоб їсти мурашок. Одначе є багато племен в Африці та Полудневій Америці, що їдять мурашок. Їдять вони і білих мурашок, що їх термітами називають. Терміти взагалі не є породи мурашої, тільки подібні до них. І ще гидкіші як пожива. Одначе ті, що їли ананаси, а опісля ласували термітами, кажуть, що терміти мають смак, подібний до ананасів.

ТЕЖ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ.

Щоб зарадити недостачі горіхового дерева, потрібного на приклади для рушниць, англійці почали засаджувати по всій Англії горіхові дерева. Тут таке дерево садить жінка англійського премієра, пані Чеймберлін.

ВІД ЦУКРУ ЗАРАЗ ПРИБУВАЄ СИЛА

Для звичайного робітника добра така пожива, що від неї довгий час прибуває сила. А до таких пожив належить мясо, картопля і хліб. Та бувають такі випадки, що треба негайно покріпити ослаблену людину. В такому випадку цукор і мід найліпше надаються. Мід і цукор прямо за кілька хвилин у тілі перемінюються в силу. От тому і горнятко солодкого чаю негайно скріпить вас.

ВИНАЙШОВ ЧОРНЕ СВІТЛО

Лондонський журнал „Еверібаді'с" описує, що один англійський винахідник, Геррі П. Джейкобс, винайшов такий винахід, що робить звичайне світло невидимим згори. Тому то напів жартом кажуть, що Джейкобс винайшов „чорне світло".

Винахід Джейкобса то свого роду каптур на лямпи авта. Коли отакий каптур заложити на лямпу авта, то крізь нього проходить дивне сиваве світло, таке, як видно, коли починає зоріти. Такого світла не видно згори. От тому можливо буде тепер їздити автами в місті і тоді, коли є приказ держати місто в темноті, щоб ворожі літаки не бачили згори, де є місто.

ЩОБ НЕ МАТИ СУХОТІВ

Тяжко ратувати таку людину, що набула собі сухіт. Тому ліпше так поступати, щоб не заразитися сухотами. А не допустити до сухіт можна вживанням відповідної поживи. Сухоти мають сприявливий ґрунт на тих людях, що загально ослаблені. Тож треба боротися проти сухіт тим, щоб мати здорове тіло. Взагалі хто побоюється, що може набавити собі сухіт, той повинен їсти подостатком такої поживи, що має досить вапна. Тому треба їсти набіл, тобто пити молоко та їсти сир, сметану та масло. І крім того треба їсти подостатком зеленини з городу: салати, капусти, шпінату і тим подібного.

ЗАЙВО

Зовсім зайво вдаватися до знижуючого ціну погребника, котрий з власної волі продумує над низькою ціною.

Наші услуги можна дістати таксамо дешево (на ділі дешевше), як в інших, а кождий матиме те розуміння і вдоволення, що дістав услугу найліпшу, яку лише можна дістати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0840

СПРИТНИЙ ГРАБУНОК

В околиці Брентфорду, Онтаріо, якийсь бандит вкрав з „Кенедієн Бенк оф Коммерс" $400. Він увійшов до банку в часі, як мали замикати банк. Бандит пожалувався касієрові, що він згубив $16. Касієр замкнув головні двері банку й оба почали шукати „згублених" грошей, очевидно без успіху. Коли вони мали вже виходити бічними дверми, в руках бандита зявився револьвер і він приказав касієрові лягти лицем до підлоги. Коли той так зробив, бандит звязав йому ноги і руки і заткав йому чимсь, лицком уста. Касієрові забрало 15 мінут, щоб себе освободити, але вже було запізно. Грабіжника вже не було. Не стало також і 400 долярів, які знаходилися в банковій касі.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Замовляйте тепер різдвяні картки, поки ще є добрий вибір.

Кожного року деякі замовлення приходять в останній тиждень перед Різдвом. Тоді почта занадто забита ними посилками і тяжко, щоби картки були одержані начас. Не чекайте до останньої хвилини, але замовляйте тепер, щоб бути певним, що будете мати ці гарні картки начас.

Київські картки з віршом на Різдво 5 ц.

Нові українські картки, з кольоровими взорами без видрукуваних різдвяних поздоровлень, надаються на різдвяні картки, особливо до американців 5 ц.

Ми платимо пересилку. На С.О.D. не висилається. До замовлення треба залучити належитість. Виразно зазначіть, якого роду картки Вам висилати.

„SVOBODA"
81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

МІД ДОДАЄ СИЛИ АТЛЕТАМ

Мабуть не всі люди знають, що борці, змагуни, перегонники й інші атлети їдять багато меду. А їдять тому, що мід легкий до травлення і негайно перемінюється у тілесну силу. За кілька мінут по їжі мід перемінюється у тілесну силу. Стає людина на яку одну пяту частину сильніша по зїдженні меду. Облислено, що з одного фунта меду витворюється в тілі стільки сили, як з трьох кварт молока.

ІМПОРТОВАНІ ГРИБИ

Продаж останків. Люзьні $1.35 фунт. На шнурках добірні $2.25 фунт. Висилаємо С. О. D. 280-
RELIABLE MUSHROOM CO.,
94 Rivington St., New York City.
Tel.: GRamercy 3-2529.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПЛЬОВАНІ РІЧИ.
UKRAINIAN BAZAAR,
196 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
600 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-6066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й жилаки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюороскоп.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпотрібного терпіння. Аналіза крови, лучі „Екс", аналіза сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ запевнюють удачну діягнозу. Ревматичні стани, „Гей фівер", астма, хоробн. відходової кишки, шкіра, зелоз і нирок лічиться модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.
DR. DERUHA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10.—2. год. і від 4.—9. У неділі від 10.—2.
Особна жадальня для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 5 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без різниці, як далеко поза Нюарком. Враз потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (49)

Покищо Тарзан уважав за відповідне виконувати все, що королева прикаже. Він і решта товариства подалися за королевою ріжними коридорами, освіченими смолоскипом. „Це так виглядає, начеб ми входили десь до великої гробниці", завважив Пері. Всі погодилися з ним. Здогад Пері був справді влучний.

По кількох хвилинах великі двері перед ними розкрились і вони побачили велику камінну кімнату, викуту в камінній скалі. На другому кінці кімнати виднів великий блестячий ідол, з головою гнівного льва. На руках цей ідол держав великий рушт. Решта тіла ідола виглядала на людську.

Гості королеви підійшли ближче до ідола. Пері закликав: „Диви, диви. Та цеж чисте золото. А отсі коралі на шиї! Цеж величезні жемчуги". „Вартість того ідола і тих жемчугів більша, ніж вартість усіх самоцвітів старих китайських імператорів", додав китаєць Вонг. Його тон був надзвичайно зворушливий.

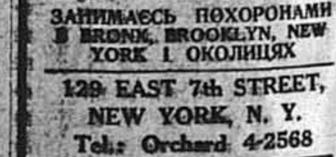
Королева пильно слідкувала за враженням, яке викликала на приявних фігура ідола. А по хвилині заговорила: „Ця кімната називається „галя жертв". Тут ми, мешканці Тору, приносимо жертву нашому божкові вогню, Панту. А зараз побачите, як це діється, як Панту пожирає тих, що опираються волі королеви Агті".

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Задержує погребами по цінї так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577